ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně: **R. P.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, zast. Mgr. Tomášem Zlesákem, advokátem, se sídlem Revoluční 1, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 Cad 62/2009 - 116,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245727/2009, bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části Praha 12 ze dne 16. 2. 2009, č. j. 1780/2009/AAL, kterým podle § 49 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) nebyl žalobkyni přiznán příspěvek na živobytí. V odůvodnění tohoto rozhodnutí o odvolání žalovaný uvedl, že podle § 49 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, přičemž nesplní-li tuto povinnost ve lhůtě

stanovené příslušným orgánem pomoci v hmotné nouzi, může být podle odstavce pátého téhož ustanovení po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta. V dané věci byla žalobkyně dne 26. 1. 2009 vyzvána, aby ve lhůtě do 8 dnů předložila své příjmy a příjmy její matky za měsíce říjen, listopad a prosinec 2008, doplnila do žádosti informace o její matce jako společně posuzované osobě, předložila prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech matky, občanský průkaz matky k ověření dokladů, informace o bytu, nájemní smlouvu, doklad o výši nájmu, doklad o zaplacení poplatků za elektřinu i plyn, doplnila podpis matky i do prohlášení žadatele o dávku pomoci v hmotné nouzi a předložila poslední výpis z účtu. Povinnost zjišťovat majetkové poměry žadatelů o dávku pomoci v hmotné nouzi, včetně výše vkladů na účtech, přitom vyplývá ze zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ve výzvě byla žalobkyně současně upozorněna, že pokud ve stanovené lhůtě nesplní uvedené povinnosti, bude její žádost o dávku v souladu s § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi zamítnuta. Žalobkyně se vyjádřila, že u matky bydlí provizorně z důvodu špatných hygienických podmínek v jí původně užívaných ubytovacích zařízeních. Nicméně ve stanovené lhůtě všechny požadované doklady nepředložila a požadované údaje nedoplnila, tudíž podle žalovaného neosvědčila rozhodné skutečnosti pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu a její žádost o přiznání příspěvku na živobytí tak musela být zamítnuta.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 Cad 62/2009 - 116, žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2009, č. j. MHMP 245727/2009, jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že podle § 4 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi se společně pro účely tohoto zákona posuzují rodiče a zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s dalšími osobami podle písmena b) a d). Z protokolu o jednání ze dne 2. 2. 2009 bylo zjištěno, že žalobkyně bydlí se svojí matkou v jejím bytě a že ji matka živí. Proto neobstojí předchozí tvrzení žalobkyně uvedené v protokole o jednání ze dne 26. 1. 2009, podle něhož u své matky bydlí pouze provizorně z důvodu špatných hygienických poměrů v ubytovacích zařízeních. Žalobkyně tedy bydlí v bytě společně s matkou, takže je třeba je považovat za společně posuzované osoby podle § 4 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Není přitom rozhodné, že žalobkyně se svou matkou nevede společnou domácnost, neboť splnění takové podmínky uvedené ustanovení nevyžaduje. Pokud tedy žalobkyně je se svojí matkou společně posuzovanou osobou, tak musela podle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi doložit správnímu orgánu i matčiny majetkové poměry. Žalobkyně však jakožto žadatelka o příspěvek na živobytí tuto povinnost nesplnila, ačkoliv jí k tomu byla poskytnuta přiměřená lhůta a byla poučena o následcích nedoložení rozhodných skutečností. Za této situace správní orgán nepochybil, když podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi žádost žalobkyně o poskytnutí dávky zamítl. Podle závěru soudu tedy nebyla v žalobou napadeném rozhodnutí shledána žádná nezákonnost.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka v ní namítla, že osvědčila veškeré skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek na živobytí, jeho výši a výplatu, neboť v předmětné době, tedy v lednu 2009,

se sice zdržovala u své matky, avšak pouze občasně a provizorně z důvodu špatných hygienických podmínek v ubytovacích zařízeních, ve kterých byla tehdy nucena z důvodu neuspokojivých majetkových poměrů pobývat. S matkou přitom v této době, předtím a ani poté nevedla společnou domácnost a ani s ní společně nehradila náklady na své potřeby, což byly podmínky nutné k tomu, aby pro účely nároku na příspěvek na živobytí byly považovány za společně posuzované osoby. Toto tvrzení je v souladu i s tiskovou zprávou ze dne 14. 1. 2009 uveřejněnou na webových stránkách veřejného ochránce práv, v níž se uvádí, že od roku 2007 platí v oblasti pomoci v hmotné nouzi nová definice okruhu společně posuzovaných osob. Ta předpokládá, že osoby, které spolu trvale žijí, společně také hradí náklady na své potřeby, takže v podstatě jde o sdílenou odpovědnost osob, jež žijí v témže bytě. Její pobyt u matky tak bylo možné v podstatě považovat za návštěvu, a proto v rozhodné době neměly být považovány za osoby společně posuzované ve smyslu zákona o životním a existenčním minimu a nebylo tak na místě požadovat doklady vztahující se k matce. Navíc adresa jejího trvalého bydliště i adresa pro doručování jsou již po dlouhou dobu stejné a žalovanému známy, avšak ani jedna z nich se neshoduje s adresou bydliště její matky, na které se v rozhodné době zdržovala. I z tohoto důvodu nebylo namístě požadovat doklady vztahující se k její matce. Příspěvek na živobytí jí měl být na základě řádně podané žádosti přiznán. S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 Cad 62/2009 - 116, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Uvedenou stížnostní námitku lze podřadit pod důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ačkoliv stěžovatelka odkázala také na důvod uvedený v písmenu b) téhož ustanovení. V ní totiž stěžovatelka uvedla toliko skutečnosti, které podle ní svědčí o splnění všech podmínek potřebných pro přiznání nároku na příspěvek na živobytí, takže kasační stížnost ve skutečnosti podala pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení této právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob, přičemž okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“). Společně posuzovanými osobami jsou přitom podle § 4 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o životním a existenčním minimu též rodiče a zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písmene b) nebo d), tedy s manžely a jinými osobami. V tomto směru tedy není rozhodné, zda společné užívání bytu rodiče a zletilého dítěte je krátkodobé či provizorní povahy nebo nikoliv. O společné užívání bytu rodiče a zletilého dítěte by se nejednalo pouze v případě návštěvy, avšak k takové, v kasační stížnosti tvrzené, situaci nedošlo,

Stěžovatelka se totiž během ústních jednáních konaných ve dnech 26. 1. a 2. 2. 2009 před Úřadem městské části Praha 12 nikterak nezmínila tom, že by u své matky byla na návštěvě. Naopak při prvním ústním jednání výslovně uvedla, že u své matky provizorně bydlí z důvodu nevyhovujících hygienických podmínek v ubytovacích zařízeních. Při druhém ústním jednání dokonce stěžovatelka projevila uspokojení z toho, že může v bytě matky být, i když pro ni nemá peníze, a že ji matka živí. Rovněž tak není podstatné, že se adresa trvalého pobytu stěžovatelky ani její doručovací adresa neshodovaly s adresou matčina bydliště, kde se stěžovatelka v rozhodné době zdržovala. Společné posuzování rodiče a zletilého dítěte se totiž neodvíjí od jejich společné adresy trvalého pobytu či adresy pro doručování, nýbrž od společného užívání bytu, což bylo v daném případě naplněno. Rovněž tak nemá žádný význam zkoumat, zda rodiče a zletilé dítě spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, neboť tato kritéria nejsou v § 4 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o životním a existenčním minimu obsažena. Za společně posuzované osoby se nepovažují pouze takové osoby společně užívající byt, které mají postavení jiných osob ve smyslu § 4 odst. 1 písm. d) zákona o životním a existenčním minimu, pokud písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby. K stejnému závěru ostatně dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 26. 6. 2008, č. j. 3 Ads 74/2005 - 59, www.nssoud.cz. V něm se uvádí: „*Okruh společně posuzovaných osob pro účely posuzování stavu hmotné nouze ve smyslu zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, se posuzuje podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Podle § 4 odst. 1 písm. c) bodu 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, se posuzují společně rodiče a zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písm. b) nebo d). Podmínka společného uhrazování nákladů na své potřeby tak není u kategorie rodiče a zletilé děti zákonem stanovena a její splnění (nesplnění) je pro účely stanovení, zda rodiče a zletilé děti posuzovat společně či nikoliv, zcela nerozhodné.*“.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že pokud stěžovatelka výslovně uvedla, že bydlí u své matky, nelze prvoinstančnímu správnímu orgánu vytýkat, že ji a její matku považoval za společně posuzované osoby a stěžovatelku vyzval k vyplnění formulářů a předložení dokladů, které se týkaly osoby, příjmů, sociálních a majetkových poměrů její matky. Jelikož stěžovatelka tyto požadované písemnosti ve stanovené osmidenní lhůtě a ani později nedoložila a dokonce prohlásila, že je doložit nemíní, ačkoliv byla upozorněna na následky neuposlechnutí této výzvy, byly v dané věci naplněny podmínky § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi pro nepřiznání příspěvku na živobytí. Městský soud v Praze tedy nepochybil, když se s tímto závěrem obou správních orgánů ztotožnil, takže důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl naplněn.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 a 2 nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka v něm neměla úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech pomoci v hmotné nouzi nepřísluší.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 3. 7. 2009, č. j. 2 Cad 62/2009 - 65, byla stěžovatelce ustanovena zástupkyní pro řízení o žalobě advokátka Mgr. Dagmar Rezková Dřímalová. Ustanovená advokátka je pak oprávněna zastupovat stěžovatelku také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu

ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát (§ 120 a § 35 odst. 8 věta první s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto přiznal ustanovené zástupkyni v souladu s jejími požadavky odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 800 Kč, která se skládá z částky 500 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti ze dne 6. 5. 2010 podle § 7, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů) a z částky 300 Kč za s tím související režijní paušál (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) Tato částka bude ustanovené zástupkyni vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu